

מְמוֹנְהוֹן בְּצַדִּיקָה. וְעָבַר, וְעָבְרוּ מִיַּבְעֵי לֵיהּ, מָאִי
וְעָבַר. אֵלָּא דָּא הוּא דִּינָא דְרוּגְזָא, כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר,
(ישעיה כו) עַד יַעֲבַר זַעַם, עָבַר דִּינָא מִעֲלֵיהוּ.

דְּבַר אַחַר, כִּה אָמַר יי אִם שְׁלָמִים, אֵלִין יִשְׂרָאֵל.
דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתֵב לִזְוֹן בְּרִית קִיּוּמָא
לְנִטְרָא לֵיהּ תְּדִיר, וְלִמְהַוִּי בֵּיהּ פִּר נָשׁ שְׁלָמִים בְּכָל
כְּטָרִין לְעִילָא וְתַתָּא. וְאִי לָא נָטִיר לֵיהּ פִּר נָשׁ תְּדִיר,
הָא אִיהוּ פָּנִים, פָּנִים בְּכֻלָּא. מְנַלְן, דְּכִתּוּב, (בראשית יז)
הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. מָאִי תָמִים, שְׁלָמִים. דְּעַד
לָא אֶתְקִיָּים בֵּיהּ בְּרִית, אִיהוּ פָּנִים.

וּבְגִין כֵּךְ, אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים. אִם שְׁלָמִים דְּנִטְרִי
כְּקוּדָא דָּא, לְמַהַוִּי שְׁלִימִין, דְּלֵא יְהוֹן פְּגִימִין,
וְכֵן רַבִּים, יִפְשׁוּן (דף ר א ע"א) וְיִסְגּוּן בֵּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּין
לָא נִפְקִי לְעֵלְמָא, אֵלָּא בְּהַאי בְּרִית. וְכֵן נְגוּזוּ, הַאי

לשון הקודש

וְשִׁהָאָדָם יְהִיה בּו שְׁלָם בְּכָל הַצְּדִיקִים,
לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה. וְאִם אִין הָאָדָם שׁוֹמֵר
אוֹתוֹ תְּמִיד, הָרִי הוּא פְּגוּם, פְּגוּם בְּכָל.
מִנְיָן לְנוּ? שְׁכִתּוּב (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי
וְהָיָה תָמִים. מַה זֶה תָמִים? שְׁלָם. שְׁעַד
שְׁלָא הִתְקִימָה בּו בְּרִית, הוּא פְּגוּם.

וּמִשׁוּם כֵּךְ, אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים – אִם
שְׁלָמִים שְׁשׁוּמְרִים הַמְצֻוָּה הוּו לְהִיֹּת
שְׁלָמִים, שְׁלָא יְהִיו פְּגוּמִים. וְכֵן רַבִּים –

שְׁמִרְכָּה בְּצַדִּיקָה, מְרָכָה שְׁלָום לְמַעַלָּה
וּמְרָכָה שְׁלָום לְמַטָּה, וּמִשׁוּם כֵּךְ וְכֵן נְגוּזוּ
וְעָבַר, שְׁגוּזוּיִם מְמוֹנָם בְּצַדִּיקָה. וְעָבַר?
הָיָה צְרִיךְ לְהִיֹּת וְעָבְרוּ. מַה זֶה וְעָבַר?
אֵלָּא זֶה הַדִּין שֶׁל הַרְגוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(ישעיה כו) עַד יַעֲבַר זַעַם. עָבַר הַדִּין מִעֲלֵיהֶם.

דְּבַר אַחַר כִּה אָמַר ה' אִם שְׁלָמִים – אֵלוּ
יִשְׂרָאֵל שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְהֶם
בְּרִית הַקְדָּשׁ לְשִׁמֵּר אוֹתוֹ תְּמִיד,

אם שלמים דנטרי ליה תדיר, נגוזו מאן דאתגזר
 וקבל עליה קיימא דא. ועבר, מאי ועבר. ההוא
 זזהמא דערלה, דהוה ביה פקדמיתא.

דבר אחר, כה אמר יי אם שלמים וכן רבים, אלן
 בני יעקב. דהא כל זמנא דהוו לגביה דיוסף,
 אינון שלמים, דקיימי בהדיה דברית. וכן נגוזו,
 דאזלו ושבקו ליה ליוסף ולשמעון. ועבר, כדן דינא
 שריא בגיניהו (נ"א שכנינא שרייא בגיניהו), כמה דאת אמר,
 (שמות יב) ועבר יי לנגוף את מצרים.

תא חזי, אית דינא קשיא, ואית דינא רפוא.
 דינא קשיא תקיף, דינא רפוא חלש, וכד
 ינקא האי דינא רפוא, מדינא קשיא, כדן אתתקף,
 ואיהו תקיף.

לשון הקודש

עם הברית. וכן נגוזו - שהלכו והשאירו
 את יוסף ואת שמעון. ועבר - אז הדין
 שורה בגללם והשכינה שרטה ביניהם, כמו
 שנאמר (שמות יב) ועבר ה' לנגוף את
 מצרים.

כא ראה, יש דין קשה ויש דין רפה.
 הדין הקשה חזק, הדין הרפה חלש.
 וכאשר יונק הדין הרפה הוה מהדין
 הקשה, אז מתגבר, והוא חזק.

ירבו ויגדלו בו, משום שאין הנשמות
 יוצאות לעולם אלא עם הברית הזו. וכן
 נגוזו - זה אם שלמים ששומרים אותו
 תמיד, נגוזו מי שנמול וקבל עליו את
 הברית הזו. ועבר - מה זה ועבר? אותה
 זממת הערלה שהיתה בו בראשונה.

דבר אחר כה אמר ה' אם שלמים וכן
 רבים - אלו בני יעקב. שהרי כל זמן
 שהיו אצל יוסף, הם שלמים, שעומדים

בַּשְׁעָתָא דְאִתְעָבִיד דִּינָא עַל יִשְׂרָאֵל, אִתְעָבִיד
 בְּהַאי דִּינָא רַפְיָא, וְלֹא אִתְתַּקַּף בְּהַהוּא
 דִּינָא קִשְׁיָא. וְכֵד דִּינָא אִתְעָבִיד עֲלֵיהּוּ דְעַמִּין עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, אִתְתַּקַּף הָאִי דִּינָא רַפְיָא,
 בְּדִינָא קִשְׁיָא דְלְעִילָא, בְּגוֹן לְאִתְתַּקַּפָּא. הָדָא הוּא
 דְכַתִּיב, וְעֵבֶר יִי לְנִגּוֹף אֶת מִצְרַיִם. וְעֵבֶר, דְּאִתְמַלִּי
 עֵבֶרָה וְזַעֲמָא, וְאִתְתַּקַּף בְּדִינָא קִשְׁיָא, אוֹף הָכָא
 וְעֵבֶר. וְהָא חֲזִי, בַּשְׁעָתָא דְמִתְפַּנְשֵי עֲשָׂרָה בְּנֵי
 כְּנִישְׁתָּא, וְחַד מִנֵּיהּוּ אֲשַׁתְּמִיט, בְּדִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲרַגְזֵי עֲלֵיהּ.

דְּבַר אַחַר וְכֵן נְגוּזוּ, כֵּד מִתְעַבְרֵי מִנֵּיהּוּ אֵינּוֹן
 עוֹבְדֵין בִּישִׁין, בְּדִין וְעֵבֶר. מָאִי וְעֵבֶר, רַבִּי
 שְׂמַעוֹן אָמַר, בְּזַמְנָא דְנִשְׁמַתָּא נְפַקַת מֵהַאי עֲלָמָא,
 בְּכַמָּה דִינִין אִתְדַּנַּת עַד לָא תִיעוּל לְאַתְרָהּ. לְבַתָּר,
 כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִין אִית לֹון לְמַעְבַר, בְּתַךְ נְהַר דִּינּוֹר

לשון הקודש

וְעֵבֶר. וְכֹא וּרְאָה, בַּשְׁעָה שְׂמַתְפְּנָסִים
 עֲשָׂרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאַחַד מֵהֶם נִשְׁמַט,
 אוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּגוֹ עֲלֵיו.

דְּבַר אַחַר וְכֵן נְגוּזוּ – בַּשְׂמַתְפְּטִילִים
 מֵהֶם אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים, אוֹי וְעֵבֶר.
 מַה זֶה וְעֵבֶר? רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, בְּזַמֵּן
 שֶׁהַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיא
 נְדוּנִית בְּכַמָּה דִּינִים בְּטָרָם תְּפָנָס

בַּשְׁעָה שְׂנַעֲשָׂה דִין עַל יִשְׂרָאֵל, נַעֲשָׂה
 בְּדִין הָרַפָּה הַזֶּה, וְאֵינּוּ מִתְנַבֵּר בְּאוֹתוֹ
 הַדִּין הַקָּשָׁה. וְכִשְׁהַדִּין נַעֲשָׂה עַל הָעַמִּים
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, מִתְנַבֵּר
 הַדִּין הָרַפָּה הַזֶּה בְּדִין הַקָּשָׁה שְׁלַמְעֵלָה
 בְּדִי לְהַתְנַבֵּר. וְהוּ שְׂכַתוֹב וְעֵבֶר ה' לְנִגּוֹף
 אֶת מִצְרַיִם. וְעֵבֶר – שֶׁהִתְמַלֵּא עֵבֶרָה
 וְזַעֵם וְהִתְנַבֵּר בְּדִין הַקָּשָׁה. אִף כָּאֵן

דַּנְגִיד וְנָפִיק, וְלֹא־תִתְחַאֵה תַּמָּן. וּמֵאֵן אִיהוּ דִּיקוּם
תַּמָּן, וַיַּעֲבֵר בְּלֹא דְחִילוֹ. בְּמַה דְּאֵת אָמַר, (תהלים כד) מִי
יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְגו'. וְנִשְׁמַתָּא דְּזִכָּאָה אַעֲבַר בְּלֹא דְחִילוֹ
וַיְקוּם בְּמִקוּם קָדְשׁוֹ.

וּמֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בַּעֲדָקָה בְּהַאי עֲלֵמָא, וַיִּתֵּן
מִמְּמוֹנֵיהּ בַּעֲדָקָה. בְּדִין, וְעֵבֵר בְּהַהוּא אֶתְרַ,
וְלֹא דְחִיל, וְכַרְזָא קָרִי לָהּ לְחַהִיא נִשְׁמַתָּא, (נחום א)
וְעִנְתָּךְ לֹא אַעֲנֵךְ עוֹד. מָאֵן דְּזָכָה לְמַעֲבַר בְּהַאי, יֵלִית
לִיה דִּינָא יִתִּיר כִּלְלֵ.

תָּא חַזִּי, כֹּל דָּא דִּיּוֹסֵף עִם אַחֵיו, וְכֹל חַזִּי מִיָּלִי,
אֲמַאי אַעֲטְרִיךְ. אֵלָא אֲזַרִּיתָא דְקִשׁוּט אִיהִי
אֲזַרִּיתָא, וְכֹל אֲרַחָהּ אֲרַחִין קַדִּישִׁין. וְלִית לָךְ מְלָה
בְּאֲזַרִּיתָא דִּלָּאוּ אִית בָּהּ רַזִּין עֲלָאִין וְקַדִּישִׁין, וְאֲרַחִין
לְבַנֵּי נֶשָׂא לְאֶתְתַקְפָּא בְּהוּ.

לשון הקודש

(נחום א) וְעִנְתָּךְ לֹא אַעֲנֵךְ עוֹד. מִי שְׂזָכָה
לְעֵבֵר בְּזָה, אִין לוֹ יוֹתֵר דִּין כִּלְלֵ.
בַּא רְאָה, כֹּל זֶה שֶׁל יוֹסֵף עִם אַחָיו וְכֹל
הַדְּבָרִים הַלְלוּ לְמַה צְרִיךְ? אֵלָא תוֹרַת
אֲמַת הִיא הַתּוֹרָה, וְכֹל דְּרָכִיָּה דְרָכִים
קְדוֹשׁוֹת, וְאִין לָךְ דְּכַר בַּתּוֹרָה שְׂאִין בּוֹ
סוּדוֹת עֲלִינִים וְקְדוֹשִׁים וְדְרָכִים לְבַנֵּי
אָדָם לְהִתְחַזֵּק בָּהֶם.

לְמִקוּמָה. אַחֵר כִּךְ כֹּל אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת יֵשׁ
לְהֵן לְעֵבֵר בְּזָה הַגְּהַר דִּינֵעוֹר שְׁשׁוּפַע
וַיּוּצֵא וְלָרַחֵץ שָׁם. וּמִי הוּא שְׁיַעֲמַד שָׁם
וַיַּעֲבֵר בְּלִי פַחַד? כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים כד) מִי
יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו', וְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק עוֹבְרַת
כְּלִי פַחַד, וַיְקוּם בְּמִקוּם קָדְשׁוֹ.
וּמִי שְׁמַשְׁתַּדַּל בַּעֲדָקָה כְּעוֹלָם הַזֶּה וַיִּתֵּן
מִמְּמוֹנֵוּ לְעֲדָקָה, אֲזִי וְעֵבֵר בְּאוֹתוֹ הַמִּקוּם
וְלֹא פוֹחַד, וְהַכְּרוּז קוֹרָא לְנִשְׁמָה הַהִיא,

פְּתַח וְאָמַר, (משלי כ) אֵל תֹּאמַר אֲשֶׁלְמָה רָע וְגו'. תָּא
 חַזִי, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד לִיה לְבַר נֶשׁ,
 לְאַתְתְּקַפָּא בָּהּ בְּאוֹרֵיתָא, וּלְמִיחָךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט,
 וּלְסִטְרָ יְמִינָא, וְלֹא יְהֵךְ לְסִטְרָ שְׂמָאלָא. וּבְגִין דְּבַעֵי
 לְהוּ לְמִיחָךְ לְסִטְרָ יְמִינָא, אֵית לֹזֵן לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ
 דָּא עִם דָּא, וְלֹא יְהֵא דְבָבוּ דָּא עִם דָּא. בְּגִין דְּלֹא
 לְאַפְחָשָׂא יְמִינָא, דְּאִיְהוּ אַתְר דְּיִשְׂרָאֵל מְתַדְבְּקֵן בֵּיתָא.
 וְתָא חַזִי, בְּגִין כִּךְ אִיְהוּ יַעֲר טוֹב וַיַּעֲר רָע, וַיִּשְׂרָאֵל
 בְּעֵיִן לְאַתְתְּקַפָּא לְיַעֲר טוֹב עַל יַעֲר רָע,
 בְּאֵינוּן עוֹבְדִין דְּכַשְׁרֵן, וְאִי סָטִי בַר נֶשׁ לְשְׂמָאלָא,
 כִּדִּין אַתְתְּקַף יַעֲר רָע עַל יַעֲר טוֹב. וּמֵאֵן דְּהוּה פְּגִים,
 אֲשֶׁלִּים לִיה בְּחֻטְאֵי, דְּהֵא לָא אֲשֶׁתְּלִים דָּא מְנוּזָלָא,
 אֶלָּא בְּחֻטְאֵין דְּבְנֵי נֶשֵׁא.

וּבְגִין כִּךְ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדְּהָרָא, דְּלֹא יִשְׁתְּלִים

לשון הקודש

ובא וראה, משום כך הוא יצר טוב ויצר
 רע, וישראל צריכים לחזק את יצר טוב
 על יצר רע פאותם המפעשים הפשרים,
 ואם אדם סוטה לשמאל, אז מתגבר יצר
 רע על יצר טוב. ומי שהיה פגום, משלים
 לו בחטאו, שהרי אין המגול תזה נתקן
 אלא בחטאים של בני האדם.

ומשום כך צריך האדם להזהר שלא
 יתקן אותו יצר רע בחטאו, ותמיד ישמר,

פְּתַח וְאָמַר, (משלי כ) אֵל תֹּאמַר אֲשֶׁלְמָה
 רָע וְגו'. בא ראה, הקדוש ברוך הוא
 עושה לאדם שיתגבר בתורה, וללכת
 בדרך אמת, ולצר הימין, ולא ילך לצד
 השמאל. ומשום שצריך להם ללכת לצד
 הימין, יש להם להרבות אהבה זה עם
 זה, ולא תהיה שנאה זה עם זה, כדי שלא
 להכחיש את הימין, שהוא המקום
 שישראל נדבקים בו.

התוא יִצַר רַע בְּחֵטְאוֹ, וַיִּסְתַּמֵּר תְּדִיר. דְּהָא יִצַר טוֹב
 בְּעֵי לְאַשְׁלָמָא לִיה בְּשְׁלִימוֹת תְּדִיר, וְלֹא יִצַר הָרַע.
 וּבְגִין כֵּן, אַל תֵּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע קִנְיָה אֶל יְיָ וַיִּשַׁע
 לָהּ.

דְּבַר אַחַר אַל תֵּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע, כְּדַכְתִּיב, (תהלים
 לח) וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה, לְמֵאן דְּשָׁלִים
 לִיה טוֹבָה, דְּלֹא יִשְׁלִים לִיה רַע, בְּגִין (דְּחִילוֹ דְּקַדְשָׁא בְּרוּךְ
 הוּא. כְּמָה דְּאֵת אִמְר, זֹאת עָשׂוּ וְחִיו. וְאוּף אִיהוּ חַוֵּי תְדִיר עֲבִיר) דְּכַתִּיב, (משלי
 יז) מוֹשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תִּמְוֹשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ.
 אֲפִילוֹ לְמֵאן דְּאַשְׁלִימוֹ לִיה בִּישִׁין, לֹא אֵת לִיה
 לְאַשְׁלָמָא בִּישָׂא, חֵלְף הֵהוּא בִּישָׂא דְּשְׁלִימוֹ לִיה.
 אֶלְא, קִנְיָה לֵי וַיִּשַׁע לָהּ.

וְהֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ, בְּיוֹסֵף וּזְפָתָה, דְּלֹא בָעָא
 לְאַשְׁלָמָא בִּישָׂא לְאַחֵיו, בְּשַׁעֲתָא דְּנִפְלוּ בִּידָיו.
 קִנְיָה לֵי וַיִּשַׁע לָהּ, בְּגִין דְּהוּא הוּה (דף ר"א ע"ב) דְּחִיל

לשון הקודש

עוֹשֶׂה שְׁכֵתוֹב (משלי יז) מוֹשִׁיב רָעָה תַּחַת
 טוֹבָה לֹא תִּמְוֹשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. אֲפִילוֹ לְמִי
 שֶׁהִשְׁלִימוֹ לוֹ רְעוּת, אִין לוֹ לְהִשְׁלִים רַע
 תַּמְנוּרַת אוֹתוֹ הָרַע שֶׁשְׁלָמוֹ לוֹ, אֶלְא קִנְיָה
 אֶל הוֹ וַיִּשַׁע לָהּ.

וְהַפְסוּקָה הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק
 שֶׁלֹּא רָעָה לְשָׁלֵם רַע לְאַחֵיו בְּשַׁעֲתָא
 שֶׁנִּפְלוּ בְּיָדוֹ. קִנְיָה אֶל הוֹ וַיִּשַׁע לָהּ,

שֶׁהָרִי יִצַר טוֹב רוּצָה לְהִשְׁלִימוֹ תַּמִּיד
 בְּשְׁלָמוֹת, וְלֹא יִצַר הָרַע. וּמִשּׁוּם כֵּן, אַל
 תֵּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע קִנְיָה אֶל הוֹ וַיִּשַׁע לָהּ.
 דְּבַר אַחַר אַל תֵּאמַר אֲשַׁלְּמָה רַע –
 כְּכַתּוּב (תהלים לח) וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחַת
 טוֹבָה. לְמִי שֶׁשְׁלָם לוֹ טוֹבָה – שֶׁלֹּא
 יִשְׁלָם לוֹ רַע, מִשּׁוּם וְיִרְאֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֵּאמַר זֹאת עָשׂוּ וְחִיו. וְגַם הוּא תַּמִּיד

לְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּכִתְיִב, זֹאת עָשׂוּ וְחִיו וְגו'. (ואיף)
וְאִיהוּ תְדִיר הָהּ מְחַכָּה לְקֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא. (ס"א כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, קִנְיָה לִּי וַיִּשַׁע לָךְ).

רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר, (משלי כ) מִיָּמִים עֲמוּקִים עֲצָה בְּלֵב
אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָגָה. מִיָּמִים עֲמוּקִים עֲצָה
בְּלֵב אִישׁ, דָּא קֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּאִיהוּ עֶבֶד
עֲצוֹת, דְּאִיִּתִי טַעְמִין לְגַלְגְּלָא לְגַלְגְּלִין עַל עֲלָמָא עַל
יְדָא דְיוֹסֵף, לְקוֹימָא הֵהִיא גְזֵרָה, דְּגֵזֵר בְּפָנָא עַל
אַרְעָא (נ"א עֲלָמָא). וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָגָה, דָּא יוֹסֵף. דְּגַלְיָ
אֵינִין עֲמִיקִין, דְּגֵזֵר קֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל עֲלָמָא.
תָּא חַיִּי, יוֹסֵף לֹא דִי לִיה דְּאִיהוּ לָא שְׁלִים בִּישָׁא
לְאַחֵיו, אֲלָא דְעֶבֶד עֲמַחוּן טִיבוּ וְקִשׁוּט. וְכָךְ
אַרְחִיחוּן דְּזַבְּאֵי תְדִיר. בְּגִין דָּא קֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא
חַיִּים עֲלֵיהוּ תְדִיר, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

עצות, שמביא טעמים לגלגל וגלגולים
על העולם על ידי יוסף לקיים את אותה
הגזירה שגזר רעב על הארץ והעולם.
ואיש תבונה ידלגה - זה יוסף שגלה
אותם עמקים שגזר הקדוש ברוך הוא
על העולם.

בא ראה, לא די ליוסף שהוא לא שלם
רע לאחיו, אלא שעשה עמהם חסד
ואמת, וכך דרכי הצדיקים תמיד.

משום שהוא היה נרא מן הקדוש ברוך
הוא, שכתוב זאת עשו וחייו וגו'. (ונם)
והוא היה תמיד מצפה
לקדוש-ברוך-הוא. וכמו שנאמר, קנה לה
וישע לך.]

רבי אבא פתח ואמר, (משלי כ) מי
עמקים עצה בלב איש ואיש תבונה
ידלגה. מי עמקים עצה בלב איש - זה
הקדוש ברוך הוא, משום שהוא עושה